

Helsingin kaupungin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman luonnos

HEL 2024-001958

Suomen Sydänliitto ry:n lausunto 5.4.2024

Sydänliitto lausuu kiitoksensa siitä, että ilmansaasteille ja melulle herkäät ihmisryhmät kuten pitkäaikaissairaat on huomioitu hyvin suunnitelmassa. Lähes kaikki sydänsairaudet ovat pitkäaikaisia eli kroonisia. Näistä yleisimpiä ovat esimerkiksi sepelvaltimotauti ja kohonnut verenpaine.

Ilmansaasteet altistavat valtimotaudin, kuten sepelvaltimotaudin kehittymiselle. Sydäninfarkteja, aivoinfarkteja, sairaalaan joutumisia ja kuolemia esiintyy enemmän päivinä, jolloin ilmassa on runsaimmin saastetta kuten pienhiukkasia.

Erityisen suuressa riskissä ovat henkilöt, jotka asuvat vilkkaasti liikennöityjen katujen ja tehtaiden läheisyydessä. Ilmansaasteet kiihdyttävät ateroskleroosia lisäämällä elimistön tulehdustilaa ja sympaattisen hermoston aktiivisuutta. Pienhiukkasilla on myös suoria vaikutuksia verenkiertoon, ne esimerkiksi lisäävät veren hyytymistäipumusta.

Alla kommenttimme suunnitelman yksittäisiin toimenpiteisiin.

1.3 Pääväylien pölyntorjunnan kehittäminen

- Kokeillaan painepesua imulakaisun lisänä

Hämeenlinnanväylän kevätpuhdistuksessa.

- Vaikutusten arvioinnin jälkeen päivitetään käytännöt.

Toimenpide on Sydänliiton näkökulmasta kannatettava.

1.4 Tiedon kerääminen parhaista pölyntorjuntakeinoista

- Jatketaan osallistumista yhteistutkimushankkeisiin, joissa selvitetään katupölyn lähteitä ja torjuntakeinoja.
- Seurataan muualla tehtyjä tutkimuksia.
- Viedään arvioinnin perusteella tuloksia käytäntöön.

On erittäin hyvä, että kaupunki pyrkii löytämään parhaat mahdolliset pölyntorjuntakeinot ja ottamaan niitä käyttöön. Sydänliitto toivoo myös panostuksia kaupunkilaisten kannustamiseksi kevyen ja julkisen liikenteen käyttöön.

1.6 Selvitys toimintaympäristön muutosten vaikutuksista kunnossapitoon sekä sen resurssitarpeisiin

- Selvitetään, mitä lisätoimia ja –panostusta tulee vaatimaan, että alitetaan uudet, mahdollisesti nykyisiä huomattavasti tiukemmat raja-arvot myös vilkkaiden väylien ja katujen varsilla ennen vuotta 2030.
- Laaditaan kirjallisuuskatsaus tutkimuksista ilmastonmuutoksen vaikutuksesta katujen kunnossapitoon ja kevätpölykauteen sekä selvitys siitä, mitä se tarkoittaa Helsingin kannalta.
- Tuloksia hyödynnetään kunnossapitotoimien ja resurssitarpeiden määrittelyssä.

On hyvä, että Helsingin kaupunki valmistautuu nykyistä huomattavasti tiukempien raja-arvojen maailmaan jo nyt selvittämällä ilmastonmuutoksen vaikutuksia katujen kunnossapitoon ja katupölyn torjuntaan.

Toivomme että ilmanlaadun parantaminen huomioidaan myös kaupunkisuunnittelussa esimerkiksi viherratkaisujen ja kevyen liikenteen väylien lisärakentamisen muodossa.

2. Puun pienpolton haitat vähenevät

2.1 Puhtaan puunpolton viestinnän kehittäminen

- Viestitään hyvistä puunpoltto tavoista ja niiden merkityksestä yhteistyössä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Sydänliitto pitää hyvänä sitä, että kaupunki lisää omilla toimillaan ihmisten ymmärrystä pienpolton terveysriskeistä ja pienhiukkasten kulkeutumisesta sisäilmaan.

4. Kaupungin ääniympäristö paranee

4.1 Kahden viheralueen ääniympäristön parantaminen tai ääniympäristöltään rauhallisen kohteen kehittäminen

- Kaksi kohennettavaa kohdetta päätetään suunnitelmakaudella.
- Suunnitellaan tutkimuskirjallisuuden ja kansainvälisten esimerkkien pohjalta toimia kohteiden ääniympäristön ja viihtyisyyden parantamiseksi. Toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi liikenteen rauhoittamistoimet, maastonmuotoilu, kasvillisuus tai äänitaide.

Rauhalliset ja liikkumiseen kannustavat viheralueet edistävät kaupunkilaisten terveyttä ja luontoyhteyden vaalimista, joten Sydänliitto tukee tähän tähtäviä toimia.

4.3 Kysely rauhallisista keitaista ja niistä viestiminen

- Toteutetaan asukaskysely ääniympäristöltään rauhallisista ja hiljaisista kohteista rakennetussa ympäristössä. Selvitetään miellyttävään ääniympäristöön vaikuttavia tekijöitä.
- Tehdään aiheeseen liittyvää yhteistyötä tutkimuslaitosten kanssa.
- Viestitään hiljaisten alueiden ja paikkojen sijainneista ja merkityksestä.

Kaupunkilaisten näkemyksiä ilmansuojeluun ja meluntorjuntaan liittyvissä toimenpiteissä kannattaa kysyä. Asukaskyselyjä voisi olla muissakin toimenpiteissä vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnin tukena.

6. Nastarenkaiden aiheuttamat haitat vähenevät

On erittäin hyvä, että nastarenkaiden käytön vähentämiseen kiinnitetään huomiota, koska se on merkittävä ilmanlaatua parantava seikka.

7. Herkkien kohteiden melu- ja ilmanlaatutilanne paranee

7.3 Herkkien kohteiden priorisointi katujen kevätpuhdistuksessa

- Priorisoidaan puhdistussuunnitelmassa herkkien kohteiden ympäristö kevään hiekannostossa puhdistettavan alueen sisällä.

On hyvä, että herkkä kohteet on huomioitu erikseen katujen kevätpuhdistuksessa.

7.5 Tiedon lisääminen ilmansaasteiden ja melun haitoille erityisen herkistä ryhmistä

- Järjestetään asiantuntijoille ja sidosryhmille seminaari, jossa käsitellään terveellisen ja viihtyisän ympäristön merkitystä erityisen herkille ryhmille (mm. lapset, vanhukset ja pitkäaikaissairaat).
- Laaditaan kaupungin päättäjille ja suunnittelijoille tietopaketti ilmansaasteiden ja melun vaikutuksista sekä terveellisen ympäristön merkityksestä.

Sydänliitto tekee tässä mielellään yhteistyötä ja tuo kokemustiedon äänen käsiteltävään asiaan.

7.6 Ilmanlaatutiedon saavutettavuuden parantaminen

- Kehitetään erityisesti ikääntyneille suunnattua hengitys- ja sydänsairaiden ilmanlaatuviestintää entistä selkeämmäksi ja paremmin saavutettavaksi yhteistyössä järjestöjen ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa.
- Tavoitteena tiedon lisääminen sekä altistumisen vähentäminen.

Erittäin tärkeä toimenpide, jolla lisätään kaupunkilaisten mahdollisuutta arvioida ilmanlaatua ja suunnitella liikkumistaan/asiointiaan sen mukaan. Sydänliitto on mielellään mukana yhteistyössä ja tuomassa kokemustiedon ääntä käsiteltävään asiaan.

8. Joukkoliikenteen päästöt vähenevät

8.3 Selvitys raitioteiden pölynsidonnasta

- Kartoitetaan mahdollisuutta käyttää pölynsidontaa ja tarvittaessa testataan mahdollisia ja muualla käytössä olevia pölynsidonta-aineita.
- Testataan levitystä niin, ettei liuos kulkeudu kiskoille liukastaen niitä.

On hyvä, että pölynsidontaa on mietitty myös raitioliikenteen osalta. Tämä osoittaa kokonaisvaltaista ymmärrystä ilmansuojeluun.

9. Raskaan liikenteen ja työkoneiden päästöt vähenevät

Sydänliitto näkee esitetyt toimenpiteet ilmansuojelua ja meluntorjuntaa edistäviksi.

10. Rakennustyömaiden pölyn- ja melun torjunta kehittyy

Toimenpiteet 10.1. Pölyn ja melun torjunnan tehostaminen työmailla ja 10.2.

Aluerakentamiskohteiden pölyntorjunnan kehittäminen.

Sydänliitto kannattaa pölyntorjunnan sisällyttämistä rakennuslupaan.

Kustannusvaikutuksissa tulisi huomioida suunnitelman toteutumisen myötä saavutettavat terveys- ja hyvinvointihyödyt, jotka voivat vähentää sosiaali- ja terveyssektorin kuluja merkittävästikin.